



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Vtrùm aliquando cum mala fide procedat præscriptio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

dens causa, potest admitti, vel Iudicis benignitate, vel restitutione in integrum, ex clausula generali, Si qua mihi iusta causa esse videbitur, de qua L. 1. in fine, 7. Ex quibus causis maiores, &c.

Ad argu-
mentum.

Ad Primam rationem sententiae aduersae Responsionis, illa Iura loqui de praescriptione ordinaria requirentem titulum, quae triennio, 10. vel 20. annis expletur, non autem de praescriptione 30. annorum. Haec enim iure Pandectarum (vnde sunt illae leges citatae) non est cognita, sed iure Codicis introducta. Secundò, dici potest illa procedere ex praesumptione malae fidei. praesumitur enim, cum est error iuris in contractu, interuenisse saltem negligentiam aliquam, nec adhibitam omnem diligentiam, quae potuit & debuit adhiberi. & ita error iuris non prodest in cõpendijs: nisi probetur adhibitam omnem diligentiam, vt ius sciretur. Cũ hoc tamen stat, quòd possit prodesse in foro conscientiae, vbi cessat praesumptio, & statur ipsa veritate.

Ad Secundam, Nego illum reuera habere malam fidem, si error erat inuincibilis. solum enim praesumitur habere, quia praesumitur non adhibuisse diligentiam quam debuit, vt sciret Iura. Neque Iura credulitatem ex errore inculpato vocant malam fidem, eò quòd sit inutilis ad praescriptionem: esset enim petitio principij. Ideò enim credulitas aliqua est inutilis ad praescriptionem, quia est mala fides; non autem ideò est mala fides, quia inutilis ad praescriptionem. Deinde valde improprè diceretur talis mala fide possidere. Denique cap. Vigilanti, & cap. fin. de praescript. nullam agnoscit in hac materia malam fidem, nisi quae est cum peccato: talis autem credulitas ex errore iuris inculpato non est peccatum.

Nec obstat L. Quemadmodum. sensus enim est, nullus iuris peritus ambigit esse mala fidei possessorem (nempe quoad forum externum) qui contra legem interdicta mercatur. Confir. quia ex illa lege sumpta est regula Iuris 82. *Qui contra Iura mercatur, bonam fidem nõ praesumitur habere.* quae aperte loquitur de praesumptione, illamque legem explicat: vnde eodem modo intelligenda. Confir. 2. quia eadem L. dicitur, emptorem amittere pretium: atqui hoc non est iustum, nisi interuenierit aliqua culpa in emptione: ergo agitur de errore culpabili. Addo, Etiam si mala fides sic acciperetur, tamen cum praescriptio 30. annorum Iure ciuili cum mala fide procedat, & talis mala fides non sit reiecta per Canones, consequens est eam non obistere tali praescriptioni; cuius etiam signum euidentius est, quòd in d. L. Quemadmodum. solum dicitur, per talem malam fidem excludi praescriptionem longi temporis: insinuando non excludi praescriptionem longissimi temporis, qualis est tricenaria.

Ad Tertiam, Ad praescribendas illas decimas requirebatur possessio 40. annorum bona fide cum titulo; vel possessio à tempore immemorabili sine titulo. quia ius illi praescriptioni resistit, vt constat ex cap. 1. de praescript. in 6. Illi autem Hospitalarij non possederant à tempore immemorabili. vnde cogebantur ostendere titulum; in quo titulo acquirendo praesumitur fuisse malae fidei, eò quòd errauerint in iure manifesto, qui error praesumitur culpabilis, nisi contrarium probatum fuerit. An tempus 40. annorum fuerit elapsum, non constat ex textu, itaque non est mirum, si Pontifex id non ponderarit.

Ad Quartam, Nego id esse verum in praescriptione tricenaria; imò probabile est nec in ordinaria verum esse, si pars aduersa fateatur illi omnem diligentiam adhibuisse. Ad Confir. Non magis fouet peccatum, quàm quãdo testamenta non solemniter rescindit, vel non protegit, aut promissionem absque stipulatione factam non admittit, &c. Vel dici potest, quòd sicut praescriptio est iure ciuili introducta; ita etiam iure ciuili in quibusdam casibus possit rescindi; vt patet cum datur restitutio in integrum contra praescriptionem. Probabile tamen est in foro conscientiae, si constet omnem operam debitam fuisse adhibitam, non rescindi ratione ignorantiae iuris, etiam si contra praescribentem sententia feratur, quia sententia procedit ex falsa praesumptione. Parendum tamen sententiae ob scandalum, & ne iuris ratio perturbetur, sicut in multis similibus vsuuenit.

Ad Quintam, Negandum est antecedens Ad probationem Resp. illud cap. loqui non de praesumptione malae fidei ratione ignorantiae iuris, sed ratione conditionis ipsius rei; eò quòd res ipsa talis sit naturae, vt iure communi non videatur posse à tali possideri, sicut decima à laico; aut decimae huius diocesis ab Episcopo alterius diocesis. itaque nihil ad rem facit.

Dico Quartò, Error inducens bonam fidem omnino sufficientem ad vsucapionem, regulariter est error facti. 18

Sequitur ex dictis; vt si rem acceperis à fure, nesciens esse furem, tenes illam bona fide, orta ex errore facti. Similiter si emptione vel donatione habeas à pupillo, nesciens esse pupillum; vt patet L. Pro emptore. 2. 7. Pro emptore. Pari modo si emas à Praelato rem Ecclesiae, putans Capitulum consensisse, est error facti, & potes praescribere, etiam si Capitulum non consenserit. Si autem emeris à Praelato, putans non requiri consensum Capituli, est error iuris; nec potes praescribere, nisi fructus rei, non autem rem ipsam. vt docet Couar. n. 6. intellige tempore ordinario, & vt supra explicatum.

DUBITATIO VI.

Verum aliquando cum mala fide procedat praescriptio.

Vide Couar. ad reg. Possessor. p. 2. §. 11.

Resp. Proprie loquendo numquam procedit praescriptio cum mala fide. Nam leges ciuiles statuentes praescriptionem 30. aut 40. annorum etiam cum mala fide procedere, sunt abrogatae Iure canonico. vt patet c. finali, de praescriptionibus. Vnde omnes leges particularium locorum, statuentes praescriptionem post certum aliquod tempus, siue in rebus corporalibus siue in spiritualibus (.i. iuribus seu actionibus realibus & personalibus) requirunt suo modo bonam fidem. vt fuse docet Couar. §. 11. 19

Vnde infertur Primò, vt praescribam contra debitum pecuniarium, vel contra actionem ad tale debitum, quam habet Petrus in me, nõ sufficit vt Petrus toto tempore non exigat debitum, aut non meminerit; sed requiritur vt ego certo temporis spatio bona fide existimem me nihil debere Petro, v.g. vt putem esse condonatum, vel solutum, vel

*Prescriptio
contra de-
bitum pe-
cuniarium,
vel actio-
nem.*

vt

vt omnino memoria exciderit. Ratio est, quia aliàs non censetur bona fide possidere ius non soluendi. etsi enim creditor me non interpellet; tamen terminus elapsus ipsaque dies interpellat & monet solutionis. quare cum peccem non soluendo, non potest mihi procedere prescriptio: iuxta cap. finale suprà. Similiter, etsi famulus intra biennium, ex quo desijt famulari, non petat stipendiũ à domino; non tamen potest dominus prescribere contra debitum illud, nisi bona fide putet solutũ.

²⁰ *Potest de- negari actio in iudicio.* Aduerte tamen, non esse improbable, cum mala fide posse prescribi contra actionem personalem; ita vt si certo tempore creditor non exigat debiti, postea non possit illud petere in iudicio, ei que denegetur actio; vt docet Adrianus quodlib. 6. a. 3. Sic Carolus V. anno 1540. Bruxellæ statuit, vt famuli mercedem pactam petant à dominis intra biennium, à die à quo seruire cessauerint: alioquin non possint eam petere in iudicio, nisi scripturã producant. non tamen per hoc liberatur dominus in conscientia, si mala fide retinet: sicut non liberatur is, qui rem emit minoris iusto, etsi non infra dimidium: neque is qui nudo pacto promisit aliquid; etsi contra hos non detur actio in foro externo. Contrarium tamen est verius, vt ostendit Couar. si enim constaret debitorem mala fide non soluisse, condemnaretur. hoc autem constare vix potest, nisi ex ipsius confessione.

²¹ *Ius eligendi, presentandi, &c.* Infertur Secundo, Vt quis prescribat ius eligendi, presentandi, pascendi, aut venandi in alieno prædio, aut alterius seruitutis; requiri vt bona fide utatur tali iure tempore lege constituto; si enim mala fide utitur, sciens se non rectè facere, non currit prescriptio.

Obiectio- nes. Contra actionem fisci. Obijcitur Primo, Is cuius bona per legem pœnalem addicta sunt fisco, eiusque heredes prescribunt contra fisci actionem, cum tamen sciant bona sua fisco deberi. ergo aliquando cum mala fide currit prescriptio.

Resp. Iurisperiti hoc passim vocant malam fidem: sed rectius dicitur cum Theologis, tales habere bonam fidem: non quidem qua sibi persuadeant hæc bona absolutè & pleno iure esse sua: sed qua iudicent licere sibi ea retinere, donec per fiscum auferantur: & se non teneri fisco ea offerre. de quo vide Couar. ad 4. Decretal. p. 2. c. 6. §. 8. à numero 5.

Contra seruitutem rusticam. Obijcitur Secundo, Possum prescribere contra eum, qui habet ius seruitutis rusticæ in meo prædio, etiam si sciam ipsum hoc ius verè habere: ergo cum mala fide.

Resp. neg. conseq. Aliud enim est acquirere ius aliquid agendi in re alterius; aliud extinguere ius, quod alter habet ratione prædij rustici in re mea. hoc denique nihil aliud est quàm prescribere libertatem rerum mearum: quod fieri potest etiam si sciam alterum ius habuisse. Itaque altero habente ius seruitutis in prædij meis, (v. g. vt possit transire per meum hortum vel agrum; vt possit pascere in meis prædij) cum non requiratur vllus actus in me vt ego contra ius illud prescribam; sed sufficiat vt ipse iure suo certo tempore non utatur (vt habetur L. Hæc autem iura. 6. §. De seruitutib. vrbano. prædior.) nõ sum in mala fide, etsi sciam illum ius habere. nam nihil facio illicitum, nec aliquid omitto, quod debeat non enim teneor illum monere vt iure suo utatur. Itaque sum in bona fide, vt rectè Medina q. 17.

c. de restitutione: quia bona fide sino illum iure suo non vti, & mihi libertatem creari. secus verò est quando alter habet ius, non quidem aliquid faciendi circa rem meam; sed vt ego aliquid non faciam; v. g. ne altiùs ædificem, ne fenestras in hortum ipsius aperiam, & similia. Tunc enim vt ego extinguam illud ius, requiritur vt bona fide faciam contrarium, & ille per certum tempus non contradicat; iuxta legem citatam.

DUBITATIO VII.

Quantum temporis requiratur ad vsucapionem rerum mobilium.

NOtandum est, ante tempora Iustiniani res mobiles in Italia potuisse vsucapi annali possessione bona fide continuata; immobiles biennio. Verum ipse hoc ius tamquam parum contentancum æquitati, plenumque litigiorum reformauit, vt videre est Tit. De annali except. Italic. contract. tollenda, & Tit. de vsucap. transfor. cuius reformationem amplexum est Ius canonicum, iuxta hanc igitur

Respondeo & dico primò, Ad vsucapionem rerum mobilium priuati hominis, vel etiam Ecclesie, cum titulo requiritur & sufficit possessio per triennium bona fide continuata. Est communis sententia DD. vt docet Couar. reg. Possess. p. 2. §. 2. n. 5. De rebus priuatorum, habetur C. de vsucapione transformanda, L. vnica. & Instit. de vsucapionibus, §. 1.

De rebus Ecclesie habetur Authent. Quas actiones, C. de Sacrosanctis Eccl. Que actiones alias decennales, alias vicennales, alias tricennales prescriptio excludit; hæc, si loco religioso competant, quadraginta annis excluduntur: vsucapione triennij, vel quadriennij prescriptio in suo robore duraturus: sola Romana Ecclesia gaudente centum annorum spatio vel privilegio. Quæ Authent. recepta est ab Ecclesia, vt patet ex Decret. 16. q. 3. c. vii. & pœnult. Ex qua constat, in rebus & actionibus, quæ minore tempore quàm decennio vsucapiuntur vel prescribuntur, par esse ius priuati & Ecclesie. talis est actio redhibitoria, actio de dolo, quanti minoris, & similes. Tituli autem huius vsucapionis à DD. numerantur decem.

Primus est, *Pro soluto.* vt si putans me ex aliqua causa debere tibi 100. aureos, solutam, vel cate- nam auream loco solutionis tradam, tuque bona fide recipias. ita habetur L. 2. §. Pro emptore; vbi dicitur, *Si existimans me debere, tibi ignorantem tradam, vsucapies.* Idem dicendum cum quid per errorem soluitur secundo. Excipe tamen, nisi putem me debere, vel possidere ex emptione quæ non præcessit. Tunc enim triennio id non vsucapietur; vt ibidem dicitur.

Secundus, *Pro emptore.* vt si emas rem bona fide à furioso quem putabas sanæ mentis. secus si à prodigo vel aleatore, cui interdicta administratio: quia requiritur bona fides non solum in accipiente, sed etiam in tradente. idque necessarium in omni vsucapione mobilium, quocumque titulo vsucapias. L. 2. §. Pro emptore.

Tertius, *Pro transacto.* vt cum aliquid bona fide est traditum & acceptum causa transactionis, vt à lite recedatur. L. Ex causâ, C. de vsucap. pro